

॥ ॐ ॥

श्री

कृष्णचंद्रोदय चित्रकथा.

159

रत्नमाला,

शाह पुस्तकालय अवेरदास.

धारापोष, नडीयाद.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાંખિટ્ટ વિભાગ]

अनुक्रमांक ११२०२ वर्गीक

पुस्तकनुं नाम दृष्टान्तिद्वय विग्रहः॥

विषय द. : ३

॥ ॐ ॥

श्री कृष्णचंद्रोदय चित्रकथा.

रचयिता,

शाह पुस्तकालय अवेरदास.

अकाशक,

शाह पालुभाई पुस्तकालय.

घोराचोण, नडीया.

आवृत्ति पहिली]

सन् १९२३

[प्रत १०००

श्री लक्ष्मी प्रिन्टिंग प्रेस, अमदावादमां

शा. मण्डीवाला डिगरेयदे छापी.

सर्व हस्त अकाशके स्वामीन राख्या छे.

कीमत रु. ०-५-०

ગુજરાતી સાહિત્ય સંગ્રહ
અમદાવાદ
૧૧૨૦
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧-૨ નિવેદન.

શ્રીમદ્ ભાગવતના દશમ સ્કંધના પ્રારંભના જે ત્રણ અધ્યાયની વસ્તુને સરળ કાવ્યમાં ગુંથી, સાથે સાથે તદ્વપ ચિત્રમાં આલેખી વાચકવૃંદની સમક્ષ આ નાનકડી ચિત્રકથા રજુ કરવામાં નાટ્ય સૃષ્ટિમાં કવિ ચિત્રકારના નામથી વિખ્યાત મહારા પૂજ્ય પિતાશ્રી શાહ પુલયંદ ઝવેરદાસે અત્યંત પરિશ્રમ લીધોછે. સ્વતંત્ર કાવ્ય રચી, તેને અધ્યાત્મ રહસ્યમાં ઉતારી, જાતેજ તેનાં સ્વતંત્ર ચિત્રો આલેખવાં એ કાંઈ સર્વને સુલભ નથી.

એમનાં રચેલાં મહાસતી અનસૂયા, સુકન્યા, સાવિત્રી, મહાશ્વેતા કાદમ્બરી, માલતી માધવ, મુદ્રાપ્રતાપ અને શુક્રદેવજી વિગેરે દસ્ય નાટકો ગુર્જર રંગભૂમિ પર ભજવાઈ લોકપ્રિય થઈ ચૂક્યાં છે; પરંતુ મહારી પ્રાર્થનાથી આ કાર્ય પ્રદેશમાં એમણે એક અનેરી પ્રગતિ કરીછે.

જેમ દેવમંદીરોમાં પ્રભુ સાકાર સ્વરૂપે ખીરાજે છે તેમ પ્રત્યેકના દેહ મંદીરમાં પણ પ્રભુ નિરાકાર રૂપે ખીરાજે રહ્યો છે તેથી અવનતિના ધોર પથમાં ધસડી લઈ જનાર આસુરી વૃત્તિને સર્વથા નિર્મૂળ કરી ધર્મભાવનાની અખંડ જ્યોતિ પ્રકટાવનાર હરેક મનુષ્યનું કલ્યાણ થાય છે એ દર્શાવવાનું આ ચિત્રકથાનું તાત્પર્ય છે.

આ સ્થળે ખલોકનું કામ વેળાસર કરી આપવા માટે ધી ટાઈમ્સ ઓફ ઇન્ડિયા પ્રેસનો હું આભાર માનું છું; તેમ ચિત્રો બહુ સુંદર રીતે જલ્દીથી છાપી આપી શીનીશ પ્રી. વર્ક્સના માલીકો એમ. વાડીલાલની કંપનીએ ઉપકાર કર્યો છે. પ્રભુ ! સર્વને સદૃશ્ય આપો.

ધોરપોળ, નદીયાદ.

સંવત ૧૯૮૦ કાર્તિક સુદી ૧૫
(દેવદીપોત્સવી)

લી. સેવક,

શાહ ખાલુભાઈ પુલયંદ.

શાહ કુલચંદ અવેરદાસના જયશ્રીકૃષ્ણ.

Copy Right

मंगल.

Phoenix P. Works

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

श्री

कृष्णायं प्रोक्ष्य यिन्न कथा.

भंगलाचरण.

श्री गौरीसुत स्वामी रिद्ध सिद्धना

विधना सहुनां छरे,

भारं ले शुभ नाम जेनुं सहुभां

भांगल्यकारी छरे;

पूरीने मन कामना सहुपरे

दृष्टि द्यानी करे,

गावा नंदननंदनां चरितने

आनंद छरे लरे.

ગૌપ્રાર્થના.

થયો ધર્મનો લોપ પૃથ્વી સૌ પાપ કર્મથી પૂર્ણ ભરી,

બ્રહ્મા પાસે આવ્યાં દેવી વમુંધરા ગૌરપ ધરી;

ચંદ્ર સુરજ બે રત્રિદિવસના સાક્ષી પણ તે સાખ પુરે,

સુષ્ણી નિવેદન પ્રજાપતિને અધિક ચિંતા થાય ઉરે.

જીવથી થાય છે જે જે, પાપ કર્મો અરે બહુ;

સૂર્યને ચંદ્રમા બન્ને, સાક્ષી રૂપે જીવે સહુ.

गौ प्रार्थना.

Copy Right

जेपशायी.

Copy Right

શેષશાથી.

ઇંદ્રાદિકે અમરપુરવાસી ત્રિપુરારિને સાથ લઇ,

ક્ષીરસાગરને તીરે આવ્યા જ્યાં પોઢ્યા જગદીશ જઈ;

આજ્ઞા શ્રીઅંતર્યામીની માત્ર પ્રજાપતિ શ્રવણ કરે,

દેવો સઘળા યાદવરૂપે જઈ મથુરામાં જન્મ ધરે.

ઉદ્ધારનો અરે જ્યારે, માર્ગ એકે રહે નહીં;

અંશરૂપે ધરે દેવો, જન્મ પૃથ્વી વિષે સહી.

દેવકીવિવાહવિચાર.

મહામનોહર મથુરાં નગરી ઉચ્ચસેન જ્યાં રાજ્ય કરે,

કંસરૂપે ત્યાં પ્રકટ થયો છે કાલનેમિ અવતાર ખરે;

દેવલોક પામ્યા લઘુખંધુ મુકી એક કુંવરી નહાની,

મળી શુભ લક્ષ મુહૂર્ત પુછાવે કન્યાકાળ થયો જાણી.

રાજસી ભાવ જ્યાં વાધે, ભાવ સાત્વિક ત્યાં નહીં;

રહી જે સૂક્ષ્મતા તહેતું, લક્ષ હોતું ઘટે કહીં ?

देवकी विवाह विचार.

Copy Right

लशनाम्ब.

Copy Right

લગ્નોત્સવ.

વર લાયક વસુદેવ જડયા યાદવનાં ઘર છપ્પન કોટી,

પરજ્ઞાવ્યાં શ્રીદેવકીચને દર્ધ પહેરામણીઓ મહોટી;

આશીષ ગર્ગાચાર્ય આપતા ગીત મંગળ ગાએ નારી,

સાજન સાથે વરકન્યાને વળાવવાની તૈયારી.

સંસ્કારોમાં રૂડા સૌથી, સંસ્કાર બ્રહ્મજ્ઞાનના;

સૂક્ષ્મતા જ્યાં વરે તહેને, રહે શી કાંઈ ત્યાં મણા !

આકાશવાણી.

વરકન્યા રથમાં પધરાવ્યાં આગળ બેઠા કંસ ચઢી,

બન્યો સારથિ રૂઢં મનવવા અધતણી રાશો પકડી;

આચીંતો ત્યાં મેઘનાદસમ શબ્દ થયો આકાશ મહીં;

“દેવકી કેરો પુત્ર આઠમો તહને મારશે પ્રકટ થઈ.”

જ્ઞાનને સૂક્ષ્મતા કેરો, સારથિ ગર્વ શું બને !

સન્તાનો સૂક્ષ્મવૃત્તિનાં, ઉદ્ભવી તેહને હણે.

आकाशवाणी.

Copy Right

प्रकाश.

Copy Right

પ્રકોપ.

મુણીને વાણી શસ્ત્રજ તાણી અહીં કેશ હણવા ધાયો,
 વસુદેવજી વચમાં પડીઆ ઝટ પાપીનો કર સાથો;
 બાળક આઠે સ્વાધીન કરવાં કંસરાયની પાસ જઈ,
 દેવકીજીને મુક્ત કરાવ્યાં શ્રીવસુદેવે વચન હઈ.

ગર્વના નાશનું બીજ, સૂક્ષ્મતા દેવકી ઠરી;
 હજારી ગર્વને હાથે, મુક્ત જ્ઞાનવડે કરી.

અસુરસભા.

કુંરે કુંસ રાજા થઈ બેઠો વૃદ્ધ તાતને કેદ કરી;

દેવવાણીના ભયથી હુંદે દાનવ કેરી સભા ભરી;

અધમગ ચાણુર ને નરકાસુર મધુકેશી સાથે મળીયા;

લખ્યા લલાટે લેખ કુંસના નવ ટાળ્યા કોથી ટળીયા.

અહેકાર બહુ ભુડો, સારાસાર ભુવે નહીં;

કરાવી નીચ કર્મો ને, પાડેછે નર્કમાં સહી.

असुर सभा.

Copy Right

वात्सल्य.

Copy Right

વાત્સલ્ય.

ચીતી ગયા કેં માસ દેવની આશમહીં કેં કાળ ગયો.

ધર્મેરૂપ અવતાર મનાતા કીર્તિમાનનો જન્મ થયો;

કંસરાયને સ્વાધીન કરવા વસુદેવ બાળક માગે,

દેતાં દેવકીના કર કુંપે અંતરમાં વસનું સાગે.

જ્ઞાનને સૂક્ષ્મવૃત્તિનો, મેળ બ્યારે પૂરો મળે;

ધર્મ ત્યાં ઉદ્ભવે ત્યારે, શંકા એથી બધી રળે.

પ્રતિજ્ઞાપાલન.

વચન સત્ય વસુદેવે પાળ્યું પુત્ર તબ્બી મુકી માયા.

બાળકને ખોળામાં ઘાલી કંસ પાસ પાતે આવ્યા:

પાપી બાલ્યો. “ પુત્ર આઠમો શત્રુ એકજ છે મહારો.

શાને કાળે હણી સર્વને ખનું વૃથા હું હત્યારો ? ”

જ્ઞાન જ્યાં ગર્વની પાસે. આવેછે ધર્મને લગઃ

અવજ્ઞા તે કરે પહેલી, ધર્મને આળખે નહીં.

નારદાગમન.

કરે ધર્મનો વિનાશ તહેનો વિનાશ વહેલો થાય સહી.

એમ જાણી મુની નારદ આવ્યા કંસ તણા દરબાર મહીં;

કહ્યું. "દેવકીના બાળકને મુકે જીવતું શા સારૂ ?

દેવરૂપ યાદવ છે સવળા નથી કોઈ અહીંયાં તહારૂં."

સંરક્ષા ધર્મની હોતાં, નાશછે ગર્વનો સહી;

એવી સંસ્કારી બુદ્ધિથી. ગર્વને પ્રેરણા થઈ.

ધર્મખંડન.

અનુચરો પાછળ દોડાવ્યા સૌને તે લાવ્યા તેડી.

કંસે બહેનબનેવીના પગમાં નખાવી છે બેડી;

ઉંઘી શીખામણ નારદજીએ ઉંઘાને એવી આપી,

ખાલધર્મના પગ ઝાલીને પથ્થરપર પડકે પાપી.

જ્ઞાનને સૂક્ષ્મવૃત્તિઓ, ભય ના કોઇનો ધરે;

પોતાના નાશને માટે, ધર્મનો નાશ તે કરે.

धर्मखंडन.

Copy Right

અનંત પ્રેરણા.

Copy Right

અનંતપ્રેરણા.

દેવરૂપ ખર બાલ હૃણાયાં જાણીને અંતર્યામી,
 શેષનાગની પાસ પધાર્યા ચઢી ગરૂડે જગના સ્વામીઃ
 સહસ્ર ભુખે રામ રહેછે ધરા રૂણા ઉપર ધારી,
 જમ ધરવા અવતાર સાતમે આજ્ઞા કરતા કંસારિ.

જ્ઞાનને સૂક્ષ્મવૃત્તિ જ્યાં, બંધીખાને પડ્યાં જન્મ;
 શોષવા ઝેર ઝરીતું, શેષને મોકલ્યા સહી.

માયામુકુંદ.

પ્રભુએ માયાદેવીને કહ્યું “દેવકીજનું હૃદય હરે,

ત્રોકુલમાં જઈ શ્રીયશોદ્ધજને પેટે અવતાર ધરે;

દેવકીજના ઉદરમહીથી ગર્ભ અનંતતણે કાઢી,

ગેહીણીજને ઉદરે મુકે એ બલરામ તણી માડી ”

આત્મારામ અવિનાશી, ગર્વનો નાશ આદરે;

માયાને ત્રોકલી પેલાં, સર્વને ગાભરાં કરે.

मायामुकुन्द.

Copy Right

चतुर्भुज प्राकट्य.

Copy Right

ચતુર્ભુજપ્રાકટય.

કુબ્જપદ્મ શ્રાવણ મહીનાનું આઠમની મધરાત વિષે,

કુબ્જચન્દ્ર પુરુષોત્તમ પ્રકટયા પ્રથમ ચતુર્ભુજ રૂપ દીસે;

માતતાતનાં બંધન છુટયાં તુટી પડી નીચે બેડી,

દર્શન જેનાં જન્મ જન્મનાં બંધન સૌ નાંખે ફેડી.

જીવાડે જીવને એવો, આત્માનો અંશજે કહ્યો;

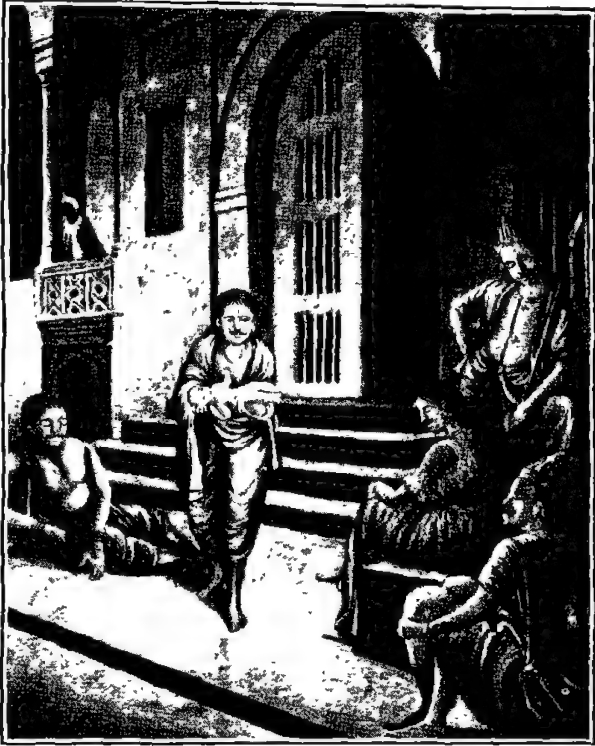
ખીજમાં ઉતરી કેવો, જીવાડે વિધિને અહો !

ગોકુલગમન.

કરી પ્રેરણા લઇ જવાની નંદપેરે ગોકુલ ગામે,
 તેથી ચાલ્યા વસુદેવજી ત્યાંથી પોતાને કામે;
 હાથમાંહી પ્રભુને પધરાવી દ્વાર સમીપ આવ્યા જ્યાંહી,
 કમાડ આપે ખુલી ગયાં ચોકીવાળા ઉંઘે ત્યાંહી !

સ્થૂળ જે દેહનું રૂપ, નામ ગોકુલ તે ઠરે;

જાણુના કોઇ રી રીતે, આત્માને દેહમાં ધરે.

गोकुलगमन.

Copy Right

यमुनावतरण.

Copy Right

યમુનાવતરણ.

એક તીરે છે મથુરાં નગરી સામું ગોકુલ ગામ વસે,
 વચ્ચે શ્રીયમુનાજી કેરો ગંભીર પૂર પ્રવાહ દીસે;
 અંતરની ગત જાણી પ્રભુએ પુનિતપાદ લાંબો કીધો,
 બેતાં જળ સ્થંભ્યાં યમુનાનાં વસુદેવને માર્ગ દીધો !

પુદ્ગિ જે જ્ઞાનના યોગે, ઉછાળા ખુબ્ય ભારતી;

આત્માના સ્પર્શથી અંતે, શાન્ત સંપૂર્ણ તે થતી.

નંદગૃહપ્રવેશ.

ઉઘી ગયાછે ગોપ સકલ ગોકુલ સત્તું સત્તું લાગે,
 માયાએ ઘેરજી મુકયું નવ જીવ અન્ય કોઈ જાગે;
 દીઠાં સઘળે દ્વાર ઉઘાડાં મંદીરમાંહી પ્રવેશ કર્યો,
 નંદ ઘેર પ્રભુને લઇ આવ્યા જ્યાં માયાએ જન્મ ધર્યો.

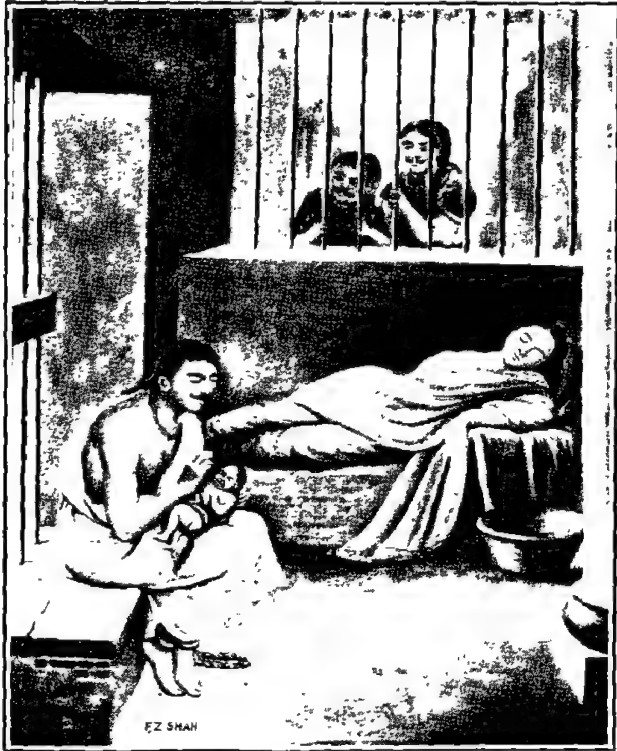
માયાની જાળ છે મહોટી, કોણ એને શકે કળી ?

આત્માનાં જ્ઞાનના યોગે, બન્ધનો જાયછે ટળી.

नंदगृहप्रवेश.

Copy Right

माया रुदन.

Copy Right

માયારૂદન.

પ્રભુને ગોકુલમાં પધરાવી બદલે માયાને લાવ્યા,
 આપે દ્વાર લીડાયાં પાછાં હતા ત્યાંહી પોતે આવ્યા;
 ચોકીવાળા કાંઈ ન જાણે સમય બધો ઉંધમાંહી ગયો,
 માયાએ રૂદન આરંભ્યું જગ્યા શોરબકોર થયો.

આત્માને દેહમાં સ્થાપી, માયાને લાવીયા જહીં;

હવું તેવું થયું પાછું, સૂક્ષ્મતા જ્ઞાનનું તહીં.

માયાઆકાશગમન.

ઉઠી દાડતો કંસ આવીયો પ્રકટ થયો શત્રુ જાણી,

પગ ઝાલીને ગયો પટકવા રીસ બહુ મનમાં આણી;

છટકી માયા બોલ્યાં મુખથી અપ્રભુજ રૂપે વાણી,

“શત્રુ તહારો પ્રકટ થયો છે ઉતારશે તહાર પાણી.”

અનાદિ શક્તિ છે માયા, નાશ એનો અરે નહીં;

વિશુદ્ધિ જીવની હોતાં, નાશ છે ગર્વનો સહી.

माया आकाशगमन.

Copy Right

जन्मात्सव.

Copy Right

જન્મોત્સવ.

પોરાઢી પારણે યશોદામાત લાલને હુલાવે,

ગાપીજન લેટો લઈ પ્રભુનાં મુખદર્શન માટે આવે;

અમધુત રૂપે શિવજી આવ્યા, હરિહરમાં નવ લેદ રહ્યો.

કૃષ્ણચન્દ્ર પ્રકટયા ગોકુલમાં નંદચેર આનંદ થયો.

બ્રહ્માનંદ તણું રૂપ, નંદ સાક્ષાત જાણવા;

આત્મારામ હશે ત્યાંહી, આત્માનુભવ માણવા.

પુષ્પાંજલિ.

જેની કૃપા, ઉદારતા વડે કરીને મોક્ષદ્વાર રૂપ મનુષ્ય-

જન્મ મળ્યો, એ પ્રભુના ચરણકમલમાં પ્રણામ.

જે શુદ્ધે જ્ઞાનદાન દઇને, આત્મોત્તતિનો માર્ગ-

દર્શાવ્યો, એ શુદ્ધના ચરણ કમલમાં પ્રણામ.

જે માતાપિતાએ જન્મ આપી યથાવિધિ પાલન-

પોષણ કર્યું, એ માતાપિતાના ચરણકમલમાં પ્રણામ.

॥ શ્રીકૃષ્ણાર્પણમસ્તુ ॥

સમાપ્ત.

બહાર ખખર.

આ કત્તાએ રચેલાં નીચેનાં પુસ્તકો દુકં સમયમાં બહાર પડશે.

૧. શ્રી રામચંદ્રોદય ચિત્રકથા (સચિત્ર કાવ્યાત્મક રામાયણ)

૨. શ્રી ગીતાગુણાનુવાદ. (સમપ્રલોકી)

૩. રાગરૂપાવલિ (રાગરાગણીઓનું સ્વરૂપ દર્શાવનારી સ્વઃ પ્રયોગ.. કાવ્યમાલા)

૪. કુલછંદી (દુકંદી ધાર્મિક આખ્યાયિકા)

૫. પુષ્પ-પાંદડી }
૬. પ્રેમ-પરીક્ષા } બાધક વાત્તાઓ

૭. સંગીત પાઠાવલિ (પદ્ધતિસર શાસ્ત્રીય સંગીત શીખવનારી સચિત્ર પાઠમાલા.)

૮. જીવનરૂઢ વાદ્ય (મૃદંગ અથવા તબલા વગાડતાં શીખવનારી સચિત્ર પાઠાવલિ)

પ્રકાશક,

શાહ બાલુભાઈ કુલચંદ.

ધોરાપોળ, નડીયાદ.

